

Inleiding

Van 1 september 2015 tot 1 september 2023 is de basisbeurs stopgezet.¹ Studenten konden extra lenen tegen terugbetalingsverplichtingen. Bij de *Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs* is besloten om als gebaar een tegemoetkoming te verstrekken aan deze studenten. Deze tegemoetkoming bedraagt €34,17 per maand.²

De regering vindt de tegemoetkoming te laag wil daarom studenten die onder het leenstelsel hebben gestudeerd een aanvullende tegemoetkoming te geven. De is een extra financieel gebaar naar deze studenten.³

Uitbreiding doelgroep voor de tegemoetkoming en de aanvullende tegemoetkoming

Het wetsvoorstel, beoogt de doelgroep van (oud) studenten die recht hebben op een tegemoetkoming en aanvullende tegemoetkoming te verruimen. Het voorstel breidt de regeling uit naar studenten die bijzondere omstandigheden hadden en geen studiefinanciering ontvingen. Het doel is het herstellen van ongelijkheid en het creëren van een rechtvaardiger systeem voor (oud) studenten die om verschillende redenen hun diploma niet op tijd hebben behaald. Het wetsvoorstel zorgt ervoor dat niet alleen (oud) studenten die studiefinanciering hebben ontvangen maar ook degene die geen studiefinanciering hebben aangevraagd door bijzondere omstandigheden⁴ in aanmerking komen voor de regeling. Het wetsvoorstel laat zelfs een termijn van 15 jaar toe als diploma-eis.

De uitbreiding van de doelgroep lijkt een vooruitgang en maakt een verschil tussen studenten die wel en niet studiefinanciering hebben aangevraagd uit te splitsen. Uit het wetsvoorstel en de memorie van toelichting lijkt geen rekening te zijn gehouden met de uitvoering van deze splitsing.⁵ Het zal voor DUO niet makkelijk zijn om deze gegevens te verifiëren van studenten die in het verleden geen studiefinanciering hebben aangevraagd omdat DUO deze studenten niet automatische in het systeem heeft.

¹ Beantwoording beleidskompasvragen bij wetsvoorstel Wijziging van de Wet studiefinanciering 2000. Beschikbaar via: [Overheid.nl | Consultatie Wetsvoorstel aanvullende tegemoetkoming voor studenten die onder het studievoorschotstelsel hebben gestudeerd](https://overheid.nl/consultatie/wetsvoorstel-aanvullende-tegemoetkoming-voor-studenten-die-onder-het-studievoorschotstelsel-hebben-gestudeerd) geraadpleegd op 2 april 2025

² Wet herinvoering hoger onderwijs

³ *Kamerstukken II*, 2024/25, 31288, nr. 1161. p.9

⁴ Chronische ziekte, functiebeperkingen vallen hieronder.

⁵ Wetsvoorstel Wijziging van de Wet studiefinanciering 2000. Beschikbaar via: [Overheid.nl | Consultatie Wetsvoorstel aanvullende tegemoetkoming voor studenten die onder het studievoorschotstelsel hebben gestudeerd](https://overheid.nl/consultatie/wetsvoorstel-aanvullende-tegemoetkoming-voor-studenten-die-onder-het-studievoorschotstelsel-hebben-gestudeerd) geraadpleegd op 2 april 2025

Ambtshalve en op aanvraag toekennen

Het wetsvoorstel bepaalt dat de aanvullende tegemoetkoming ambtshalve wordt toegekend aan studenten die wel studiefinanciering hebben ontvangen. Voor (oud) studenten die geen studiefinanciering hebben aangevraagd, is geen aanvraagprocedure vereist. Dit verschil lijkt logisch, maar zal leiden tot extra administratieve last voor DUO. Studenten die niet in het systeem van DUO staan, zullen geen automatisch bericht ontvangen en zonder aanvraagprocedure geen tegemoetkoming krijgen. Het is daarom aan te bevelen om (oud) studenten die niet in het systeem voorkomen alsnog de mogelijkheid te bieden een aanvraag in te dienen via de website van DUO.

Tweede tegemoetkoming van €40 per maand

Volgens de huidige wetgeving bedraagt de tegemoetkoming voor (oud) studenten €34,17 per maand, wat in mindering wordt gebracht op de studieschuld. Het wetsvoorstel introduceert een tweede tegemoetkoming van €40 per maand voor studenten die onder het leenstelsel hebben gestudeerd.⁶ Dit lijkt een verbetering voor studenten met een zware financiële last. Echter, de huidige tegemoetkoming (€34,17) al onvoldoende gelet op de hoge schuldenlast.

Bijvoorbeeld: een gemiddelde student met een vierjarige bachelor (48 maanden) ontvangt in totaal slechts €1.640,16 als compensatie. Ter vergelijking: In 2014 bedroeg een basisbeurs voor uitwonende studenten €279 per maand⁷. Over vier jaar zou dit hebben geresulteerd in een totaal bedrag van €13.392. Met de aanvullende tegemoetkoming van €40 zou de totale compensatie uitkomen op €1.920 voor 48 maanden. Dit betekent dat het verschil tussen de misgelopen basisbeurs en de tegemoetkoming en de voorgestelde aanvullende tegemoetkoming €9.831,48 bedraagt, wat niet in verhouding staat tot de financiële last die studenten onder het leenstelsel hebben gedragen.

De verhoging is onvoldoende, zeker gelet op de stijgende kosten van levensonderhoud en de impact van een studieschuld. Een maandelijks tegemoetkoming en een korting op de studieschuld zijn geen structurele oplossing. Beter zou zijn een kwijtschelding of structurele compensatie.

⁶ *Kamerstukken II*, 2024/25, 31288, nr. 1161. p.9

⁷ CBS, 'Hoe vergaat het studenten in het leenstelsel?', Beschikbaar via: [1. Inleiding | CBS](#) geraadpleegd op 4 april 2025.

Algemene kritiek

Het wetsvoorstel erkent ongelijkheid tussen studenten, maar de voorgestelde oplossing is niet proportioneel en staat niet in verhouding tot de geleden financiële nadelen. Studenten die vóór 2015 of na 2023 studeerden vallen buiten de regeling wat vragen over het gelijkheidsbeginsel oproept. Daarnaast wordt het wetsvoorstel gepresenteerd als een gebaar. Studiefinanciering is bedoeld om onderwijs toegankelijk te houden, omdat de samenleving profiteert van een hoogopgeleide bevolking.⁸

Hoewel het wetsvoorstel ongelijkheid tussen studenten onder het leenstelsel en andere generaties erkent⁹, staat de voorgestelde compensatie niet in verhouding tot de misgelopen basisbeurs. Hierdoor wordt het doel van gelijkheid niet bereikt. Voordat het wetsvoorstel wordt aangenomen, is het aan te raden om een structurele oplossing te vinden dat compensatie biedt voor de schulden die studenten onder het leenstelsel hebben opgebouwd. Dit wetsvoorstel pakt de langetermijn problemen niet aan.

Conclusie

De verhoging van de tegemoetkoming naar €40 per maand is een stap vooruit, maar dekt bij lange na niet de werkelijke kosten die studenten onder het leenstelsel hebben gemaakt. De uitbreiding van de doelgroep en de wijze van toekenning zijn goed bedoeld, maar brengen administratieve lasten met zich mee voor zowel DUO als de studenten zelf. Bovendien is het belangrijk dat (oud-)studenten die niet in het systeem van DUO staan, alsnog de mogelijkheid krijgen om een aanvraag in te dienen. Het wetsvoorstel erkent ongelijkheid, maar biedt geen structurele en rechtvaardige oplossing voor de financiële nadelen van het leenstelsel.

⁸ Raad van State, advies van 7 september 2022, Kamerstukken II 2022/23, 36229, nr. 4. Beschikbaar via: [Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs. - Raad van State](#) geraadpleegd 3 april 2025 Onder punt 2.

⁹ Raad van State, advies van 7 september 2022, Kamerstukken II 2022/23, 36229, nr. 4. Beschikbaar via: [Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs. - Raad van State](#) geraadpleegd 3 april 2025 Onder punt 4a.; Memorie van toelichting, paragraaf 2.1.2.2 'Ongelijkheid generaties' bij wetsvoorstel Kamerstukken II 2022/23, 36229, nr. 4

Bronnen

- (1) Beantwoording beleidskompasvragen bij wetsvoorstel Wijziging van de Wet studiefinanciering 2000. Beschikbaar via: [Overheid.nl | Consultatie Wetsvoorstel aanvullende tegemoetkoming voor studenten die onder het studievoorschotstelsel hebben gestudeerd](#) geraadpleegd op 2 april 2025
- (2) Wet herinvoering hoger onderwijs
- (3) *Kamerstukken II*, 2024/25, 31288, nr. 1161. p.9
- (4) Chronische ziekte, functiebeperkingen vallen hieronder.
- (5) Wetsvoorstel Wijziging van de Wet studiefinanciering 2000. Beschikbaar via: [Overheid.nl | Consultatie Wetsvoorstel aanvullende tegemoetkoming voor studenten die onder het studievoorschotstelsel hebben gestudeerd](#) geraadpleegd op 2 april 2025.
- (6) *Kamerstukken II*, 2024/25, 31288, nr. 1161. p.9
- (7) CBS, 'Hoe vergaat het studenten in het leenstelsel?', Beschikbaar via: [1. Inleiding | CBS](#) geraadpleegd op 4 april 2025.
- (8) Raad van State, advies van 7 september 2022, *Kamerstukken II* 2022/23, 36229, nr. 4. Beschikbaar via: [Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs. - Raad van State](#) geraadpleegd 3 april 2025 Onder punt 2.
- (9) Raad van State, advies van 7 september 2022, *Kamerstukken II* 2022/23, 36229, nr. 4. Beschikbaar via: [Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs. - Raad van State](#) geraadpleegd 3 april 2025 Onder punt 4a.; Memorie van toelichting, paragraaf 2.1.2.2 'Ongelijkheid generaties' bij wetsvoorstel *Kamerstukken II* 2022/23, 36229, nr. 4